

Onzien

in coronatijd

Vijf warme verhalen in deze soms kille tijd

- Willy van Lagen-van 't Sant -

Omzien
in coronatijd

Omzien in coronatijd

Inhoudsopgave

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Willy van Lagen-van 't Sant

Omzien in coronatijd / Willy van Lagen-van 't Sant

ISBN 9789461151971, geniet

NUGI 303

Trefw.: Coronatijd / contact / ouderen

© 2021 Uitgeverij 'De Ramshoorn' - Goes

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een computerbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inleiding

1. **Bij de burens om de koffie in coronatijd**.....7
2. **Harm komt helpen in de tuin**..... 10
3. **Schoolherinneringen**..... 13
4. **Op bezoek bij een lege stoel**..... 17
5. **Gezwommen in de Maas zonder diploma?** 20

Bij de buren om de koffie in coronatijd

Inleiding

Voor u ligt een bundel met verhalen uit het leven gegrepen. In deze bundel maakt u kennis met:

- Arie: weduwnaar, vader en opa.
- Wim: zoon van Arie. Hij is ook vader en werkt als hovenier.
- Esther: dochter van Arie. Zij heeft het syndroom van Down.
- Harm: veertienjarige kleinzoon van Arie. Hij geniet van de verhalen van zijn opa.
- Buurman Evert en buurvrouw Tineke. Een hartelijk, gastvrij echtpaar zonder kinderen.

De verhalen uit deze bundel zijn los te lezen en voor te lezen. Onder elk verhaal staan vragen om over door te denken en door te praten. De verhalen zullen ongetwijfeld herkenning oproepen. Veel mooie lees-, voorlees- en verteluren toegewenst.

Harskamp, Willy van Lagen-van 't Sant

Tineke kijkt op van haar breiwerk. Acht uur al. 'Koffietijd, Evert.'
'Nou, lekker, de krant heb ik al uit.'

Ring, daar gaat de telefoon. Evert pakt hem al. 'Hé Arie. Tuurlijk man, tot zo ... Nou, ik ben benieuwd ... We zien het wel.'

Arie is de overbuurman. Een halfjaar geleden is zijn vrouw overleden. Het begon met wat hoesten. Dat werd longontsteking. Ze slikte al medicijnen voor haar hart. En binnen een maand is hun lieve, opgewekte buurvrouw overleden. Arie moet alleen verder. In het weekend komt Esther, zijn dochter, thuis. Esther heeft het syndroom van Down. Ze woont samen met anderen in een mooi groot huis aan de andere kant van het dorp. Wat is ze dapper, die lieve Esther. Ze wil alles voor haar vader doen.

'Zal ik bij jou komen wonen, papa?' vraagt ze regelmatig.

'Nee hoor, blijf jij maar bij je vrienden', zegt haar vader dan.

De achterdeur zwaait open. 'Ha buurvrouw, 't is fris buiten.'

Arie zet z'n klompen op de mat bij de achterdeur. Hij houdt een bruine tas omhoog. 'De leiding van Esther kwam dit langsbrengen', zegt hij opgewekt. 'Neem het maar mee naar de woonkamer.'

Evert heeft net de krant uit. Arie pakt eerst een grote envelop uit de tas. Er zit een kaart in. Helemaal volgeschreven.

Lieve buurman Evert en buurvrouw Tineke,

Ik mag niet naar mijn werk. Dat komt omdat er corona is. En nu heeft Ria die bij mij in huis woont, ook corona. Nu moeten we allemaal thuisblijven. Zaterdag mag ik ook niet naar papa. Erg, hè? Mag papa dan bij jullie koffiedrinken?

Samen met de leiding heb ik wat gebakken. Voor jullie. De leiding mag wel naar buiten en brengt het dan bij papa. Nu moet ik stoppen want de kaart is helemaal vol.

Groetjes Esther

'Ah, wat lief van haar. Wat akelig, die corona. Als Esther het maar niet krijgt.'

Tineke kijkt haar buurman ernstig aan.

'Geen zorgen voor morgen', zegt Evert. 'Wat zit er nog meer in de tas?'

Trots haalt Arie er een rechthoekig pakje uit. Hij zet het op tafel. Er zit een grote witte handdoek omheen. Dan nog een rood geblokte theedoek. Evert ruikt het al. Heerlijk, versgebakken cake. Hij is goudgeel en mooi gerezen.

'Ja, die Esther, die kan er wat van', glundert Arie.

'Eens kijken of ik hem er heelhuids uit krijg', zegt Tineke. 'Maakt niet uit, smaakt toch wel, of niet, buurman?'

Arie wrijft over zijn buik. Je kunt wel zien dat hij van de baksels van z'n dochter geniet.

Even later staan er drie dampende kopjes koffie en drie schoteltjes met cake op tafel. Achtendertig jaar is Esther van de zomer geworden. Drie jongens hadden ze al. En toen de jongste tien jaar was, kwam Mientje 's morgens de keuken in.

'Buurvrouw, nu kom ik toch wat vertellen, je raadt het nooit.'

'Iets met de jongens, Mientje, of met Arie?'

'Nee, dat niet. Ik verwacht weer een kleintje.'

Tineke weet nog dat ze even een scherpe steek in haar maag voelde. Bij Mientje nog een kindje. Evert en Tineke zijn nooit vader en moeder geworden. Maar toen ze naar buurvrouw Mientjes stralende ogen keek, veranderde de steek in een warm gevoel.

'Als 't nodig is, breng je de jongens maar hier, buurvrouw, of ik kom naar jou toe.' En zo is het gegaan. Vooral Wim, de jongste van de drie jongens, is veel bij Evert en Tineke geweest. Soms viel hij op de bank in slaap. Vlug liep Evert dan naar de overkant en vertelde dat Wim al met z'n duim in z'n mond in dromenland was.

Dan keken Mientje en Arie elkaar aan. 'Zullen we dan z'n pyjama en tandenborstel maar pakken?'

'Prima, dan zien jullie hem morgen in de loop van de dag wel weer verschijnen', was steevast het antwoord van Arie.

Nu hebben de jongens alle drie al kinderen.

'Hoe is het met Wim, buurman?' vraagt Evert, terwijl hij het laatste stukje cake in zijn mond stopt.

'Hij is druk. Overdag als hovenier bij z'n baas en 's avonds nog allerlei tuintjes in het dorp die hij onderhoudt. Harm, hun jongste, lijkt op z'n vader. Hij is veertien en heeft al twee tuintjes die hij op zaterdag gaat schoffelen. Maar ik moet gaan, mensen. Waar is het bakblik, dan breng ik het terug.'

Arie loopt al naar de keuken. 'Dat hoeft niet, buurman. Ik maak het schoon en breng het er morgen heen.'

Stil bedenkt Tineke een plan. Tien soesjes zal ze erin doen, voor elke bewoner één. Morgenochtend, net voor koffietijd.

Om over door te denken of te praten:

1. *Beter een goede buur dan een verre vriend.
Hebt u daar ook ervaring mee?*
2. *Kent u mensen in uw omgeving met het syndroom van Down?*

Harm komt helpen in de tuin

Met een diepe rimpel boven zijn ogen kijkt Evert door het grote keukenraam. Het gras gaat alweer groeien. Straks lopen de struiken en bomen uit. Een mooie tijd vindt hij het altijd, het voorjaar. Drie mussen vechten om een stukje brood. Ze spelen tussen de bruine bladeren die er nog liggen van de herfst.

Evert legt zijn hand op z'n heup. Hij duwt hard. Kon hij de pijn maar wegdrücken. Een zucht lijkt vanuit zijn tenen te komen. Nog één. Of is het een snik? Een grote, gestreken rode zakdoek komt tevoorschijn.

Dan voelt Evert warme handen op zijn schouders. 'Je hebt vanmorgen veel pijn, hè?' klinkt de zachte stem van Tineke boven zijn hoofd.

Evert snuit luidruchtig zijn neus. 'Ach, 't zal wel gaan, als ik maar buiten ben', zucht hij.

Tineke kijkt haar man meelevend aan. 'Vannacht lag ik wakker, Evert, en heb ik wat bedacht. Gisteren was buurman Arie hier. Hij vertelde dat z'n kleinzoon Harm plezier in tuinieren heeft. Die jongen is veertien jaar. Hij kan geen kant op met die corona. Zullen we eens informeren of hij jou kan helpen?'

Evert knijpt zijn zakdoek tot een prop. 'Hmm, zou kunnen ...'

Opnieuw kijkt Evert door het grote raam. Inmiddels vliegen er ook koolmeesjes rond het vogelhuisje.

'Eerst de kippen voeren, vrouw, dan zien we wel verder. Misschien valt het mee als ik op gang ben.'

Een uur later zitten Evert en Tineke aan de koffie met cake. 'Die Harm is wel een flinke knul. Ik heb hem pas bezig gezien in de tuin bij het huis waar zijn tante Esther woont. We kunnen allicht bellen. Misschien heeft hij het wel te druk', zegt Evert.

'Zal ik bellen?' vraagt Tineke terwijl ze het nummer opzoekt.

'Nee, ik bel zelf.' Evert toetst het nummer in en loopt naar de gang.

Tineke glimlacht. Wat een grote stap voor haar altijd zelfstandige man. Het liefst doet hij alles zelf. Maar het wordt te veel. Wat hulp is meer dan welkom.

Al snel stapt Evert de keuken weer in. 'Nou, vrouw, die zet er vaart achter. "Ik hoef niet naar school en ben zo klaar achter die computer", zei hij. "Ik kan vanmiddag wel komen. Het is veel te mooi weer om binnen voor school te werken." Hij zal wel net als z'n vader liever met z'n handen werken.'

De zon komt achter een wolk tevoorschijn. Even later hoort Tineke haar man een vrolijk deuntje fluiten.

Het is half twee. Evert heeft het tuingereedschap al klaarstaan. Eerst de oude bladeren maar eens op laten ruimen, denkt hij. Evert ziet een remspoor op het grind. Twee lange benen die van de fiets springen. Een paar lichtblauwe, vrolijke ogen kijken hem aan. 'Dag meneer, ik ben Harm.'

'Zeg maar gewoon buurman Evert, dat zegt je vader ook altijd.'

'Waar zal ik beginnen?' Harm kijkt de tuin rond en loopt naar het gereedschap. Evert wijst naar de bladhark. 'Als je die nu meeneemt naar de achterste hoek, dan beginnen we daar.'

Harm loopt er al naartoe. Evert pakt een snoeischaar en loopt achter hem aan.

'Geen school, dat is toch wat. Je opa en ik hebben zeven jaar samen op school gezeten. Het was een halfuur lopen op onze klompen. Bij school moesten we twee aan twee in de rij gaan staan. Als we allemaal goed stonden, gingen de grote deuren open. We zetten onze klompen netjes in de gang in de klompenvakjes. In de klas zaten we gewoon op onze sokken. Twee aan twee, met de armen over elkaar.

Achter in de klas stond een grote kachel. Als je achterin zat, was het lekker warm. Maar je opa en ik moesten altijd in het voorste bankje zitten. Daar was het 's winters ijskoud. Waarom wij voorin moesten zitten, wist alleen de meester.'

Lachend kijkt Harm om. 'Nou, ik denk dat ik het ook wel weet. Opa vertelde pas nog een verhaal over een dode muis die jullie mee hadden genomen naar school. En als hij op z'n praatstoel zit komen er nog veel meer verhalen

los.'

Tineke kijkt vanuit de keuken toe. Ondertussen maakt ze warme chocolademelk klaar. Dat komt wel goed met die tuin. Evert fleurt helemaal op. Al pratend zijn ze bezig. Harm, met zijn lange benen, lenig en snel. Evert, met zijn kortere benen, wat stijf erbij, maar met een lachrimpel om zijn ogen.

Om over door te denken of te praten:

1. *Hulp vragen kan lastig zijn. Hebt u dat weleens meegemaakt? Viel het achteraf mee?*
2. *Hoe ging het bij u vroeger op school? Hebt u een mooie herinnering aan een meester of juf?*

~ 3 ~

Schoolherinneringen

'Hé buurman, aan het genieten van je mooie tuin?' Wim remt af en zet één voet tegen de spijl van het tuinhek.

'Ha Wim, ben je op weg naar je vader? Daar doe je goed aan, jongen.' Evert zet z'n schoffel neer en leunt erop.

'Harm heeft me flink geholpen met blad opruimen gisteren. Leuke knul, niet te lui om aan te pakken en ogen die altijd lachen. Hij lijkt op jou, kerel.'

Wim ziet ondertussen dat buurvrouw Tineke staat te zwaaien. Het zwaaien gaat over in wenken. 'Ga haar maar even gedag zeggen, Wim. Het is zo stil tegenwoordig, met die corona. Geen kerk, geen koor en bijna niemand komt meer op bezoek. Wat gezelligheid kunnen we wel gebruiken vanmiddag.'

Evert loopt al richting de achterdeur.

Met een grote glimlach staat Tineke haar vroegere buurjongen op te wachten. 'Ha Wim, kom verder.'

'Ik ben eigenlijk op weg naar mijn vader, maar zag de buurman buiten staan. Dan kan ik toch niet zo doorfietsen? Esther kan vandaag en morgen niet naar pa toe. Ze hebben bij haar in huis een bewoner met corona.'

'Ja, we hebben het gehoord. We maken ons best zorgen om Esther. Ze heeft een zwak hart en, nou ja, je weet het nooit, maar deze mensen worden meestal niet zo oud.'

Tineke wrijft met haar hand over het rode tafelkleed.

'Hm, het zal wel meevallen', zegt Wim. 'Esther is sterker dan ze eruitziet. Vroeger lag ze de helft van de tijd in het ziekenhuis. Dan was ze net weer thuis. De hele kamer en de bank lagen vol knuffelberen, die ze van allerlei mensen uit het dorp kreeg. En de volgende nacht zette ze weer het hele huis op stelten. Hoesten en benauwd. Het hele circus begon weer van voren af aan. Dokter bellen, die kwam vroeger 's nachts z'n bed uit voor zieke kinderen. Tas inpakken en wegwezen.'

Regelmatig was er niemand thuis als wij uit bed kwamen. Soms kwam ik te laat op school. Ik zat in de zesde bij meester De Bruin. “Zo Wim”, zei hij dan. “Ga maar gauw zitten, we zijn bij bladzijde twintig, de derde som.”

“Esther moest weer naar het ziekenhuis”, mompelde ik dan nog vlug. Dat was een goed excuus, vond de klas, om te laat te komen.’

Wim kijkt Tineke aan. ‘Hoe kom ik hier toch zo snel op? Ik heb het verder best gehad vroeger.’

‘Nou’, zegt Evert, ‘soms ging de zorg voor Esther heel ver. Je ouders vonden dat ze altijd bij haar moesten zijn. Ze wilden geen bezoekuur overslaan. Weet je nog dat we mee zijn geweest naar het afscheid van de lagere school? Ik zie je nog aan komen stampen. Je gooide het tuinhek open en stormde bij ons de keuken in. “Altijd, altijd hetzelfde liedje bij ons thuis”, zei je met een rood hoofd en een felle boze blik.

“Ik had zo’n zin in vanavond. We hebben een vossenjacht voorbereid en er is een quiz voor alle ouders. En wat gebeurt er in huize De Leeuw? Esther krijgt benauwdheid. Ze moet direct naar het ziekenhuis. ’t Is vier uur. Om half acht begint het. Ze vergeten mij gewoon. Ik ga ook niet. Ik zit voor gek zonder ouders.”

Je deed je armen op tafel en je hoofd erop. Tineke legde haar hand op je hoofd. “Huil maar, jongen”, zei ze. “Het is ook moeilijk. Laat maar komen, die tranen. Dat lucht op.”

Ondertussen dacht ik na. Afscheidsavond van de lagere school moet een hoogtepunt zijn. Een avond met een gouden randje. Wim móét daarbij zijn. Alleen laten gaan, voelt niet goed.

Terwijl Tineke in de weer was met een keukenrol, chocolademelk en de koekjestrommel, keek ik haar aan. Ik wees met m’n wijsvinger eerst naar mezelf, toen naar haar, dan naar ons samen. Mijn hand ging zo heen en weer. Van mijn hart naar haar hart. Dan naar jou. Je lag nog met je hoofd op tafel.

Tineke snapte het gelijk en knikte. “Vraag het hem maar”, zei ze. Maar voor ik wat kon zeggen, begon je weer te razen.

“Nooit, nooit kan er bij ons wat doorgaan. De laatste schoolavond zelfs niet. Ik ga gewoon niet. Ik blijf wel thuis.” Ik liet je even uitrazen en zei toen:

“Wim, ik heb een idee. Maar jij moet zeggen of je het goedvindt.” Met een ruk ging je hoofd omhoog.

“Nou?”

“Vind je het goed als wij samen meegaan?” Je ogen gingen van Tineke naar mij. Je gezicht klaarde op. “Ja, eh ... hebben jullie verder niets vanavond?” Je keek naar de klok. Het is al kwart voor vijf. Maar ik zag al aan je ogen dat je het wel wilde. Toen was het snel geregeld.

“Is oma bij jullie aan het koken?” vroeg Tineke.

“Zal wel”, zei jij.

“Ik loop met je mee”, zei Tineke. “We zoeken de spullen op voor vanavond en vannacht.”

“En morgen”, zei jij. Mopperend liep je achter Tineke aan. “Ze bekijken het maar thuis. Ze missen me toch niet.”

Weet je het nog? We namen je kleren mee en je verkleedkleren. Je hebt bij ons gegeten. En praten dat je deed. Je mond stond niet meer stil tot we naar school gingen. Wat jij niet wist, maar dat mag je nu wel weten, is dat je moeder vanuit het ziekenhuis naar je oma had gebeld. Ze vertelde wat je aan moest doen en vroeg of oma mee wilde gaan. Die gaf onze plannen door. Je moeder had ook gezegd dat ze het tweede gedeelte van de avond misschien wel aanwezig konden zijn. We hebben jou dat niet verteld om je de teleurstelling te besparen als het niet lukte. Wat was het een leuke avond!

Er waren twee prijzen te winnen. Een waardebon om met je ouders ijs te gaan eten in het dorp. Dat was de prijs voor de winnaars van de quiz. De winnaars van de vossenjacht kregen vier vrijkaartjes voor de dierentuin.

De vossenjacht was op het laatst. Jullie waren allemaal verkleed als dieren. Na het startschot renden jullie de hele school door op zoek naar een goede verstopplek. Terwijl jij wegrende, kwamen je ouders de school in. “Gaan jullie maar met z’n vieren”, zei meester De Bruin.

En zo liepen alle ouders met z’n tweeën te zoeken. Iedereen had een potlood en een vel papier. Nummer 1 was snel gevonden, een poes, dat was Corrie. Je moeder schreef het netjes op. Wij waren met z’n vieren. Tineke en ik zochten overal heel goed. Als we iemand gevonden hadden, gingen we

snel naar je ouders. Zij wisten beter hoe de kinderen heten.'

'O ja, dat weet ik nog', zegt Wim. Hij zit recht op zijn stoel. 'Voor we weggingen had ik jullie alle namen nog voorgezegd. Ik dacht: Ze vergissen zich altijd. Dan schrijven ze de namen van de ouders van de klasgenoten op. De quiz deed ik met jullie. Doordat ik zo vaak hier kwam en jullie altijd zo nieuwsgierig waren, wisten jullie meer dan de ouders. We gingen met beide prijzen naar huis.'

Evert wrijft in zijn handen. 'Ja, dat was nog eens een tijd. De volgende dag ben je voor het eerst mee geweest naar oom Henk en tante Catrien.'

Wim doet zijn handen voor zijn oren. 'Hou op, lacht hij, nu moet ik echt gaan, anders is pa nog de hele middag alleen.' Vlug staat hij op. 'Blijven jullie maar zitten hoor, ik weet de weg.'

Om over door te denken of te praten:

1. *Vroeger kwam de huisarts ook in de avond en nacht. Hadden uw kinderen een goede gezondheid of moesten ze ook regelmatig naar het ziekenhuis?*
2. *Hebt u weleens een prijs gewonnen?*

~ 4 ~

Op bezoek bij een lege stoel

Met een ruk ziet Wim het hoofd van zijn vader omhooggaan. 'Hé pa, maak ik je wakker?'

Arie knijpt zijn ogen dicht en doet ze dan weer open. Hij gaapt achter zijn hand. 'Hè, hè, ja, van stilzitten word ik slaperig.'

Pa zit in de leunstoel bij het erkerraam. Wim kijkt rond. Allemaal lege stoelen. Geen boeken of tijdschriften van ma. Geen draadjes van haar borduurwerk. En vooral stilte. Die ene stoel naast pa, in de erker, moeders stoel. Nooit zal ze er meer bij zitten. Nooit meer zal ze opstaan en koffie in gaan schenken. Nooit meer naar de jongens vragen. Het is voorbij. Definitief voorbij.

'Blijf je staan, vanmiddag?' vraagt Arie. Zijn ogen dwalen af naar de stoel van zijn vrouw. 'Kom hier maar zitten, dan kan je goed naar buiten kijken.'

Terwijl Wim gaat zitten, staat zijn vader op. Wim hoort de wandklok vier uur slaan. Arie rommelt wat in de keuken. Pa is nooit handig geweest in de keuken.

Wims gedachten gaan terug. Hij ruikt de geur nog van de verbrande saucijzenbroodjes. Dertien jaar was hij geworden.

's Morgens had hij bij ma nagevraagd of alles klaarstond als er 's avonds twee vrienden van school zouden komen voor z'n verjaardag. Alles zou goedkomen. Er stonden saucijzenbroodjes klaar, die kon pa zo in de oven doen. Zij zei nog: 'Vanmiddag ga ik naar de winkel. Ik breng cola, chips en borrelnootjes mee. Dan redden jullie je vast wel. Ik ga alleen op bezoek bij Esther. Je vader blijft thuis. Hij brengt je vrienden weer naar huis. Ik zie je nog wel voor ik vanavond wegga.'

Maar toen hij uit school kwam, was zijn moeder al weg. Er was iets met Esther. Rond acht uur stonden de jongens bij de voordeur. Ze waren nog nooit hier geweest, want ik zat nog niet zo lang op de land- en tuinbouwschool. Ik deed de gangdeur open om hen binnen te laten gaan en toen rook ik het

pas. Vreselijk, wat een brandlucht.

‘Wat is hier aan de hand, hebben jullie brand gehad?’ Zo kwamen de vrienden lachend binnen.

‘Nou, nee, ik denk dat het de saucijzenbroodjes in de oven zijn.’ Ik deed de oven open, en ja hoor, vier zwarte broodjes. De rook kwam eruit.

Pa kwam van het opkamertje en zei: ‘Volgens mij gaat het niet goed met die dingen in de oven.’

Ik liep ondertussen naar de kelderkast om te kijken wat ik nu moest geven.

‘Pa, waar heeft ma de boodschappen vanmiddag neergezet?’

‘Geen idee’, zei hij, ‘ze had nogal haast om naar je zus in het ziekenhuis te gaan. We werden gebeld, dat Esther naar haar moeder vroeg.’

Verward keek ik naar m’n vrienden. ‘Loop maar verder, ik vind wel wat.’

Ik rukte mijn jas van de kapstok en liep regelrecht naar buurman Evert en buurvrouw Tineke. ‘Er is weer iets goed mis bij ons thuis. Frits en Kees zijn er voor mijn verjaardag en ma is vergeten om boodschappen te doen. Er is letterlijk niets in huis. De saucijzenbroodjes zijn verbrand. Hebt u nog cola in huis en een zak chips?’

Buurvrouw Tineke liep al naar de kelder. Twee flessen cola werden er in m’n hand geduwd. Zelf had ze een doos, vol koeken en chips, in haar handen. Zo liepen we samen naar de overkant. De flessen schudden op en neer.

‘Volgens mij zit jij ook te slapen.’

Wim schrikt. ‘Ja, ik zit ver weg met mijn gedachten. Weet u nog, toen ik dertien jaar werd? Ik had cola gehaald bij buurvrouw Tineke. Ik schudde zo hard met de flessen, dat de cola tegen het plafond schoot. Buurman Evert had een familiezak patat voor ons gehaald, omdat die broodjes verbrand waren.’

Arie kijkt naar buiten. ‘Ja, dat was een mooie avond. Wat hebben jullie gesmuld. Eerst chips van Tineke, toen patat van Evert met heel veel van die zakjes saus. Jullie bleven aan het eten en saus spuiten.’

Toen kwam ma binnen met twee boodschappentassen vol. Ze had de tassen in de auto laten staan. Ze vond het zó vervelend voor jou en je vrienden. Van alles zette ze op tafel. En jullie maar eten! Even darten of sjoelen, en dan gingen er weer handen vol borrelnootjes naar binnen. Ma vulde de schalen

en de glazen steeds weer bij.’

‘Ja, en toen ging de telefoon. Wij hadden helemaal niet op de tijd gelet’, gaat Wim verder. ‘De moeder van Kees belde of hij wel thuisgebracht werd. Een tomaat kan niet zo rood worden als het hoofd van Kees. Die knul kon wel door de grond zakken. Ik zal maar niet herhalen hoe hij zijn moeder noemde.’

Voorzichtig proefde Wim wat zijn vader ingeschonken heeft. Sinas, zonder prik. Arie praat al verder. Ik zei: ‘Kom op, jongens, in de auto, het is al elf uur.’ Ik dacht: Gas erop, dan zijn ze zo thuis.

Halverwege hoorde ik: ‘Meneer, stop!’ Maar voordat ik kon stoppen, hing Kees al uit het raampje. Alles kwam eruit. En jij lag ’s nachts voor de wc te kreunen.’

‘Nou, genoeg over vroeger.’ Wim kijkt op de klok, vijf uur al. ‘Hoe is het nu met u? Hebt u vanmiddag wel warm gegeten?’

Arie wrijft over zijn buik. ‘Ik kom niets tekort.’

Wim kijkt zijn vader peinzend aan. Lonneke moet vanavond werken en de oudste twee redden zich wel. Harm wil vast wel even langs de snackbar fietsen om wat te halen. Hebt u zin in patat, pa? Dan bel ik Harm op of hij wat haalt en ook hier komt eten.’

‘Patat gaat er altijd in. Bel die jongen maar. En om nog even terug te komen op de patat van Evert, toen je vrienden er waren. Je broers hebben het er nog weken over gehad. Wie gaat er nou aan de buurman vragen om patat?’ Wim zegt niets, dat deed hij toen ook niet. Hij weet tot op de dag van vandaag zeker dat hij alleen om cola en een zak chips heeft gevraagd.

Om over na te denken of te praten:

1. *Hebt u ook ervaring met zo’n lege stoel bij u thuis?*
2. *Hoe vierde u vroeger uw verjaardag?*

Gezwommen in de Maas zonder diploma?

Met een zwaai gooit Harm de achterdeur open. ‘Dag opa, hoi pa, hier is de patat. Er was iemand voor me met zo’n grote bestelling. Jullie raden nooit wie.’

Vragend kijkt Harm van de een naar de ander. Ondertussen zet hij de papieren tassen op tafel.

Opa heeft de borden al klaarstaan. ‘Als het een grote bestelling was, zal het wel iemand van de leiding van Esther zijn. Ze vertelde vanmiddag door de telefoon dat er een groepsgenoot jarig is. Er mag geen bezoek komen, in verband met corona. “We eten vanavond wel patat met wat lekkers”, zei ze. Heb ik het goed geraden?’

Arie kijkt zijn kleinzoon vragend aan. ‘Klopt helemaal. Kom, we gaan eten’, Harm zit al aan tafel.

Na een kwartier wrijft Arie over zijn buik en zucht. ‘Wil één van jullie nog wat?’ Arie houdt de papieren zak omhoog en schudt ermee.

‘Geef maar aan Harm, die zit nooit vol.’ Wim kijkt voldaan van zijn vader naar zijn zoon. Met Harm erbij lijkt alles lichter in de kamer. ‘Ik heb gehoord dat je bij buurman Evert hebt geholpen’, zegt Arie tegen zijn kleinzoon. ‘Liet hij je wel je gang gaan? Of wilde hij alles zelf doen?’

Harm lacht. ‘Hij praat en ik werk. Ik hoor daar nog eens wat. Klopt het dat u zonder zwemdiploma in de Maas zwom, pa?’

Wim zet zijn stoel wat naar achteren en knikt. ‘Dat was bij oom Henk en tante Catrien.’

‘Je vertelde daar thuis nooit veel over’, zegt Arie. ‘Als ik er Evert en Tineke naar vroeg, begonnen hun ogen te lachen. Ze zeiden: “Die jongen vermaakt zich daar wel. We vinden het leuk als hij meegaat. Het is ruim

een uur rijden en met Wim achterin lijkt het veel korter.” Weet je nog? Ze hadden zo’n rode lelijke eend. Als het warm was reden ze met een open dak. Jij vond het geweldig om mee te gaan.’

‘Vertel eens van dat zwemmen, pa. Harm maakt een prop van de lege zakken. Twee paar ogen zijn op Wim gericht.

Wim haalt diep adem en begint aarzelend te vertellen: ‘De eerste keer dat ik daarheen ging, kwam wat onverwachts. Ik had bij de burens geslapen. Esther lag in het ziekenhuis en het was hier thuis, nou ja, hoe zal ik het zeggen, nogal paniekerig soms. Buurman Evert vroeg of ik meeding naar zijn broer. Daar had ik wel zin in. Heerlijk, ruim een uur rijden in de eend. Het was midden in de zomer. We gingen vroeg weg.

Die broer woonde op een boerderij onder aan de dijk. Een groot huis met een rieten dak. Daarbij stond een schuur, waar in de winter de koeien stonden. In een andere schuur waren kalfjes en lag hooi. Ze hadden een lieve hond, een golden retriever, wat poezen en kippen. Toen ik daar binnenstapte, leek het net of ze me al jaren kenden. Zo voelde het voor mij ook. Ik kreeg koffie met veel warme, vers gekookte melk en suiker erin. Tante Catrien, zo mocht ik haar noemen, had lekkere koek bij de bakker gehaald.

Na de koffie vroeg buurman Evert: “Ga je mee buiten kijken?”

Oom Henk was daar al bezig in zijn blauwe overall. Een jongen van mijn leeftijd was de tractor aan het schoonspuiten. Het bleek Hans te zijn, een leuke knul, die daar op zaterdag werkte. We konden het gelijk goed vinden samen. Hij woonde ook langs de dijk.

Toen hij wegfietste riep hij: “Vanmiddag kom ik nog wel even. Het is zo warm, we kunnen wel naar de steiger.” Ik wist niet goed wat hij bedoelde en had er onder het eten niets over gezegd.

Het werd steeds warmer. De tuinstoelen stonden klaar naast het huis, in de schaduw. Hans kwam weer en vroeg: “Ga je mee?” Dat leek me wel leuk.

Buurman Evert vond het prima. We liepen de stoep op en ik zag dat er in de Maas volop gezwommen werd. Er waren allerlei soorten bootjes. Aan de overkant van de rivier lag een ander dorp, met in het midden een rode

kerktoren. Het was steeds warmer geworden.

“Zullen we even zwemmen?” vroeg Hans.

“Ik heb geen zwembroek bij me”, zei ik.

“Mijn moeder heeft wel wat extra liggen, loop maar even mee.”

Een paar minuten later had ik een zwembroek aangedaan en met een grote handdoek om mijn schouders liep ik het trapje van de dijk af. Regelrecht naar de steiger aan de Maas. We hadden het nog warmer gekregen.

Hans gooide zijn handdoek neer, nam een aanloop en sprong pardoes in de rivier. Ik aarzelde, voelde met mijn voet hoe koud het water was. Ik had op school wel zwemles gehad, maar niet zoveel.

Schoolzwemmen begon bij ons pas in de vijfde klas. Ik had nog geen diploma. En terwijl ik daar zo stond te twijfelen, trok Hans speels aan mijn voet. Ik gleeed van de steiger en ging kopje onder in het koude water. Het was diep. Ik kwam proestend boven en pakte met beide handen de steiger vast.

“Zullen we naar de overkant zwemmen?” Hans dook alweer onder en zwom weg. Vlak bij ons lag een roeiboot.

“Of ga je liever met de boot,” riep Hans, “maar dat moet ik even aan mijn broer vragen.”

“Die boot lijkt me wel wat”, bibberde ik. De broer van Hans ging mee. Onderweg zei hij: “Dan zwemmen jullie zelf maar terug.” Ik vond het zo stom om te zeggen dat ik geen zwemdiploma had, dus zei ik niets. De broer van Hans had nog een voetbal in de boot en een koelbox met wat eten en drinken. We hadden onze handdoeken meegenomen.’

‘Was je niet bang, dat die broer alleen terug ging varen, pa?’

Tot nu toe heeft Harm niets gevraagd. ‘Hm, viel wel mee. Ik was pas twaalf, dan zie je die gevaren niet zo.’

‘Nee, jij zag het niet, maar buurvrouw Tineke is nog een week van slag geweest. Ze heeft het later aan je moeder verteld.’

Arie loopt naar de schoorsteen en pakt de Bijbel. Hij slaat hem open bij de bladwijzer. Wim ziet het, en denkt: Zo ging het vroeger ook. De Bijbel werd gelezen van Genesis tot Openbaring.

Na het danken vraagt Harm: ‘Kon je nog mee terugvaren, pa?’

‘Nee, hij was al vertrokken toen wij nog aan het voetballen waren. Het was eind van de middag. Buurvrouw Tineke vroeg zich af waar ik bleef. Toen ze hoorde dat ik met Hans mee was, had ze geen rust meer. Ze ging met tante Catrien de dijk op. Ze vroegen aan die broer of hij ons gezien had. “Ze zitten aan de overkant”, wees hij. “Ze zwemmen zo wel terug.” “Maar hij heeft helemaal geen diploma!” riep de buurvrouw in paniek. Zodoende moest die broer weer naar de overkant roeien om ons te halen. Roodverbrand stapte ik ’s avonds in de eend. De rit naar huis leek twee keer zo lang als de heenweg.

Om over door te denken of te praten:

1. *Kunt u zwemmen? Kinderen bij water kan heel gevaarlijk zijn. Hebt u dat weleens meegemaakt?*
2. *Arie is gewend om na het eten in de Bijbel te lezen. Leest u ook in de Bijbel? Welk Bijbelboek of welke tekst spreekt u aan?*

Omzien in coronatijd

Vijf warme verhalen in deze soms kille tijd

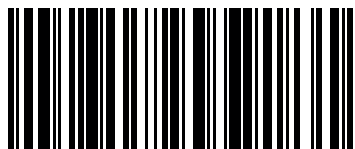
Willy van Lagen-van 't Sant

Arie voelt zich in coronatijd als weduwnaar vaak alleen. Gelukkig komt Wim, zijn zoon, regelmatig bij hem op bezoek. Zeker nu zijn dochter Esther niet uit haar huis mag, in verband met een corona-uitbraak, wordt dat dubbel op prijs gesteld. Er is bij hem een lege stoel ...

Maar ook is het mooi te merken dat burens in deze coronatijd naar elkaar omzien. Het is daarom positief dat Harm, Aries kleinzoon, de overbuurman een handje helpt bij het onderhoud van zijn tuin. Dat geeft gezelligheid en een goede band onderling.

Steeds valt het in deze bundel op dat ouderen behoefte hebben om over vroeger te vertellen. Daar is volop gelegenheid voor als de hierin opgenomen gespreksvragen aan de orde komen. Bedoeld om de band tussen ouderen en jongeren te verstevigen.

Deze brochure is een mooi cadeau voor opa's, oma's, oudere ooms en tantes. Een originele verrassing, nu we elkaar minder zien en behoefte aan contact er toch steeds is. In plaats van een mooie kaart kunt u dit cadeauboekje gemakkelijk verzenden met de erbij ingesloten passende envelop.

9789461151971

**Uitgeverij
'de Ramshoorn**